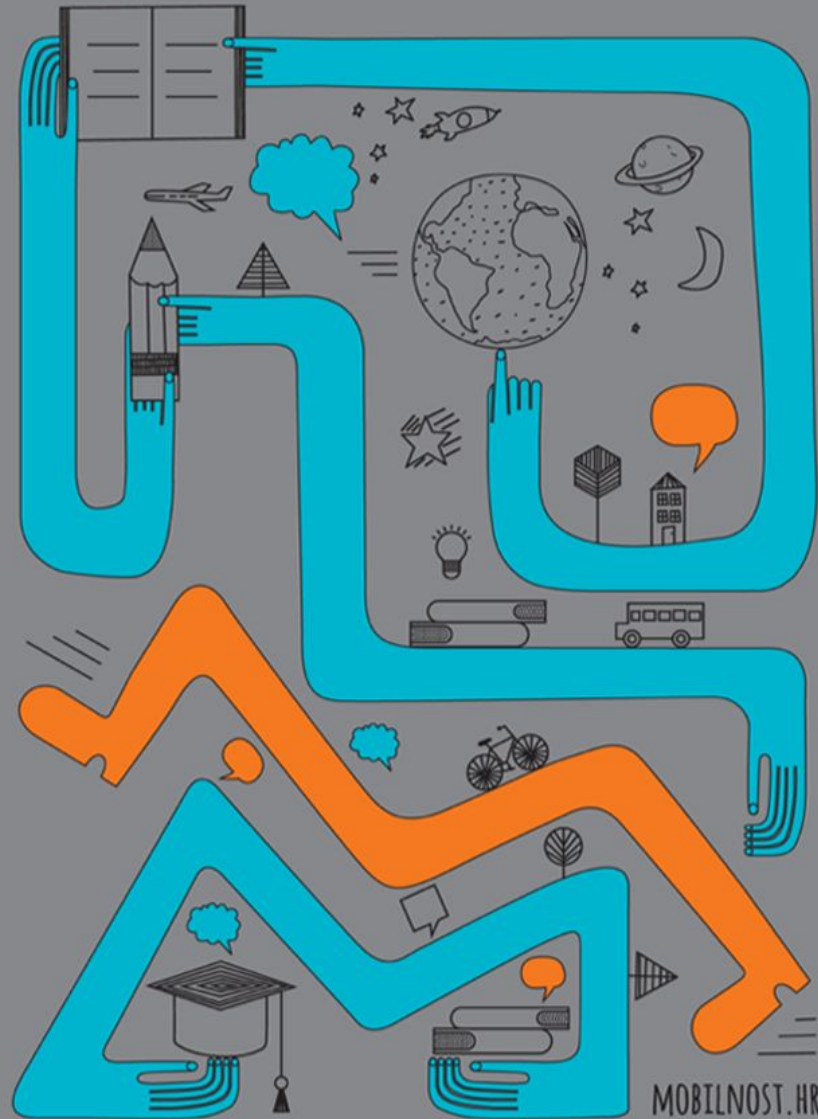

TEMATSKI SASTANAK KORISNIKA PROGRAMA ERASMUS+ I EUROPSKE SNAGE SOLIDARNOSTI

“U potrazi za uključivanjem”

14. studenoga 2019.

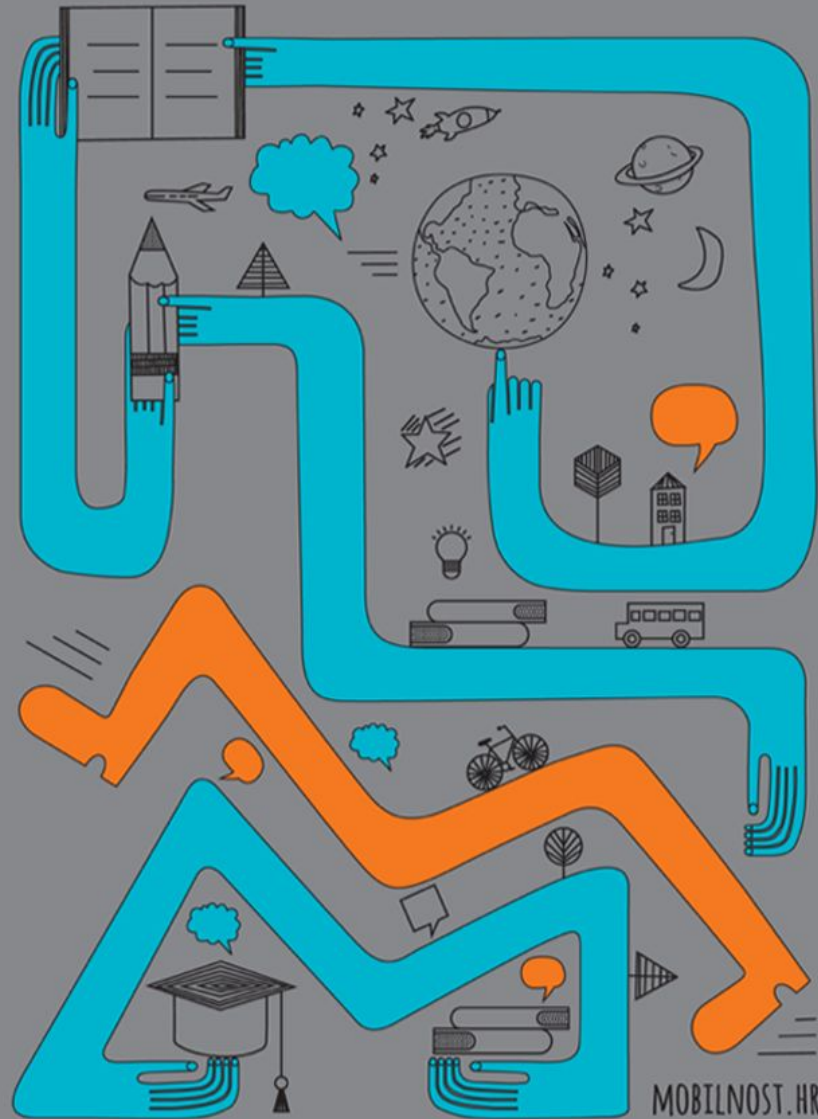
Erasmus Student Network Croatia

TEMATSKI SASTANAK KORISNIKA PROGRAMA ERASMUS+ I EUROPSKE SNAGE SOLIDARNOSTI

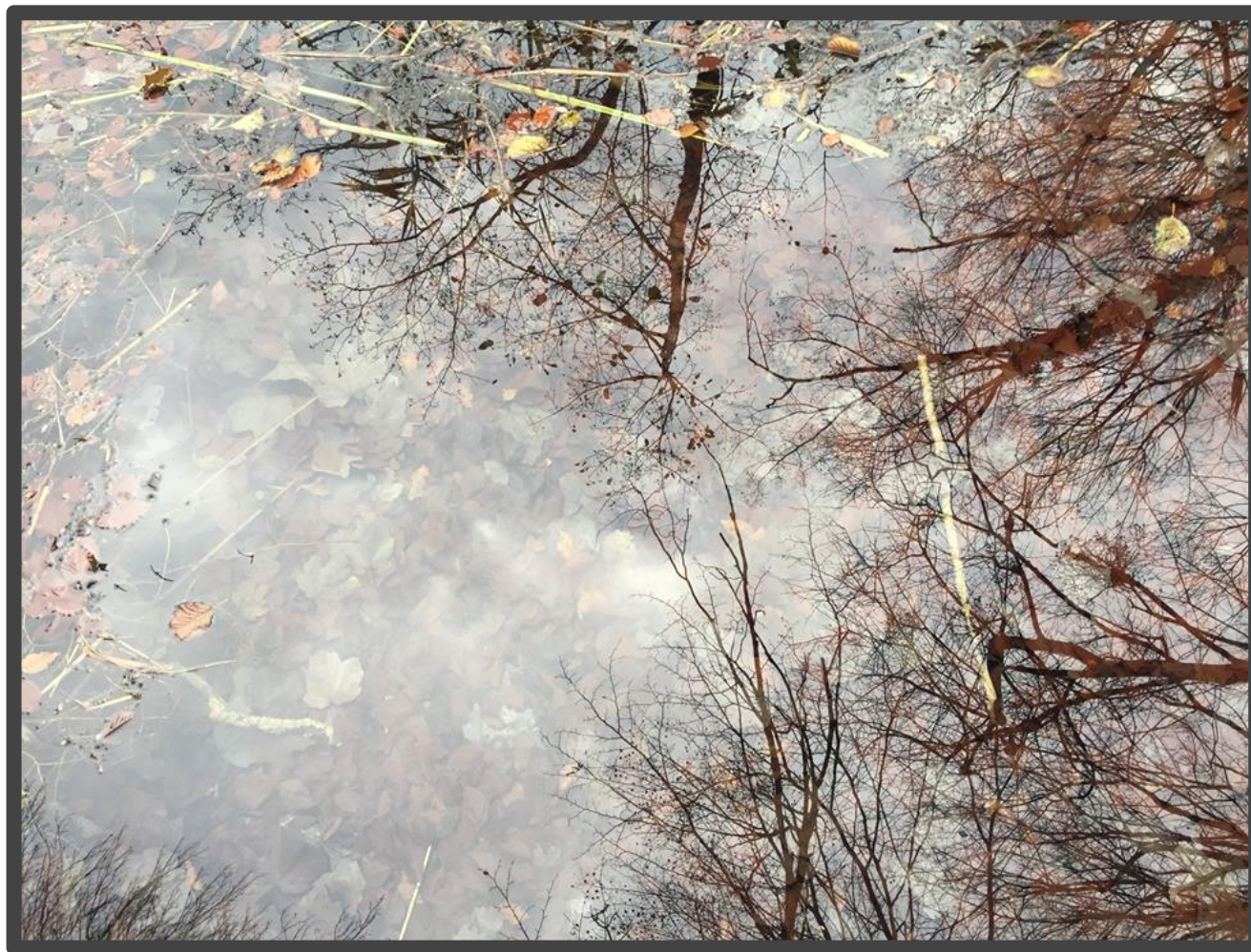
“U potrazi za uključivanjem”

14. studenoga 2019.

Perspektiva korisnika

Opći cilj:

- inspirirati i osnažiti sudionike za **aktivnije djelovanje u području inkluzije** osoba s manje mogućnosti

Specifični ciljevi:

- produbiti spoznaje o **osobama s manje mogućnosti i barijerama** s kojima se susreću u procesu inkluzije
- predstaviti primjere **inspirativne prakse** koji na različite načine doprinose inkluziji osoba s manje mogućnosti
- potaknuti sudionike na promišljanje o tome **kako** njihove organizacije i projekti mogu u većoj mjeri **doprinijeti** inkluziji osoba s manje mogućnosti
- podići stupanj **kvalitete i kvantitete projekata** koji se prijavljuju na E+/ESS a koji u sebi sadrže komponentu inkluzije osoba s manje mogućnosti.

12:00 – 13:30	I ja mogu!
13:30 – 14:30	Ručak
14:30 – 15:30	Ti si moja inspiracija
15:30 – 15:50	Pauza
15:50 – 17:15	Otvori knjigu - u potrazi za odgovorima na ključna pitanja
17:15 – 17:30	Pjesma za kraj

1. **TKO** su osobe s manje mogućnosti koje možete više uključivati u svoje projekte?
2. **ŠTO** još Vi i/ili Vaša organizacija možete činiti kako bi doprinijeli socijalnom uključivanju osoba s manje mogućnosti?
3. **KAKO** uspješno realizirati projekt inkluzije (priprema, provedba, praćenje, prevladavanje prepreka)?

Bilježnica za bilješke

- Putokazi
- Bilježnica i ključna pitanja
- Program
- Što je inkluzija?
- Tko su osobe s manje mogućnosti?
- Nagrada za najinkluzivniji projekt
- Otvori knjigu - u potrazi za ključnim odgovorima
- Mapa knjižnice
- Katalog knjiga
- Bilješke
- Ideje za nove projekte
- Ključna pitanja

1. **RADOZNALOST** - pri istraživanju različitih ideja i perspektiva
2. **OSJETLJIVOST** - na različita životna iskustva i potrebe sudionika
3. **UKLJUČENOST** - u proces vlastitog učenja i u proces učenja drugih

WE COULD LEARN A LOT FROM CRAYONS,
SOME ARE SHARP, SOME ARE PRETTY,
SOME ARE DULL, SOME HAVE WEIRD NAMES,
AND ALL ARE DIFFERENT COLORS...

BUT THEY ALL EXIST VERY NICELY
IN THE SAME BOX.

Nagrada za najinkluzivniji projekt

Prijavljeno 12 iznimno dobrih priča!!!!

Kriteriji procjene:

- *KREATIVNOST I ORIGINALNOST*
- *JASNOĆA PORUKE I POVEZANOST S TEMOM NATJEČAJA*
- *KVALITETA SADRŽAJA*
- *STUPANJ UČINKA PROJEKTA NA OSOBE S MANJE MOGUĆNOSTI*
- *NOVE METODE/ALATI KREIRANI U OKVIRU PROJEKTA*

SREDNJA ŠKOLA BAN JOSIP JELAČIĆ, ZAPREŠIĆ Erasmus+ projekt „Rasti i razmišljaj” (The Growth Mindset)

*“...odgovarajuća podrška ne znači samo
dobru pripremu nego i niz adaptacija
„u hodu“...”*

Miroslav Miljković i Ivana Koller

OSNOVNA ŠKOLA JOSIPA MATOŠA, VUKOVAR

Erasmus + projekt: Čarobni san- terapija uz
pomoć životinja za učenike s teškoćama u
razvoju

“Ovaj čarobni san je postao java.”

Maja Papst Milanović

CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE I PRIMJENU NOVIH ZNAJANJA UP2DATE, ZAGREB

Erasmus+ projekt MEK- mobilnost, edukacija,
komunikacija

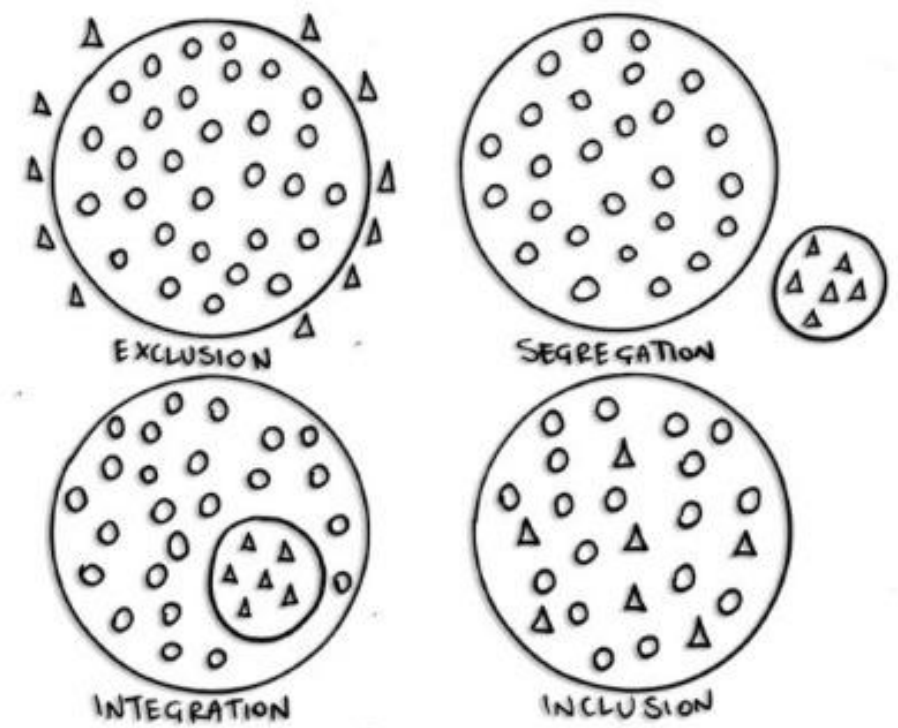
*“...ne bojim se nepoznavanja neke kulture, običaja, jezika jer sam
iskusio tu različitost i naučio kako se prilagoditi, kako premostiti
razlike, znam da ima načina i da samo trebam htjeti.....I taj dio
samostalnosti djeluje jako oslobađajuće na mene.... “*

Antonio Vicković

Osobe s manje mogućnosti i projekti inkluzije

Terminologija

- osobe s manje mogućnosti
- ranjive skupine
- osobe koje žive u nepovoljnim/rizičnim okolnostima (disadvantage background)
- osobe u ranjivim situacijama (people in vulnerable situations)
- osobe s ograničenim mogućnostima (prilikama)

ILI SU TO SAMO RIJEČI?

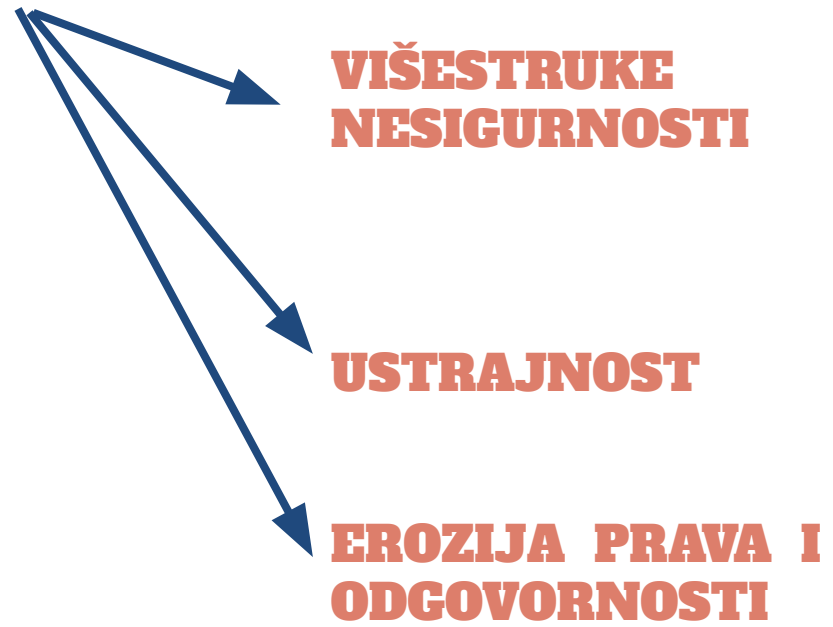
T-KIT: Social inclusion

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/t-kit-8-social-inclusion>

Osobe s manje mogućnosti

Osobe s manje mogućnosti se **suočavaju s jednom ili više barijera** te su u **nepovoljnijem položaju** u usporedbi s njihovim vršnjacima.

Takvo nepovoljno životno okruženje često im **onemogućava** zapošljavanje, sudjelovanje u formalnim i neformalnim edukacijama, transnacionalnim mobilnostima, demokratskom procesu i društvu općenito. Obično imaju **smanjen pristup** pristojnom stanovanju, zaposlenju, zdravlju, kulturi, edukaciji.

Prilagođeno iz Strategije za uključivanje i različitost
tiny.cc/inclusionstrategy

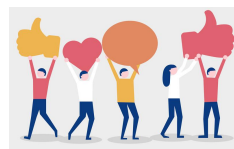
DOSTUPNOST & PRISTUPAČNOST

Razumijem li riječi koje koriste?
Znam li kako do tamo doći?
Postoje li neke fizičke barijere koje me zaustavljaju?
Mogu li doći u njihovo radno vrijeme?

SOCIJALNE PREPREKE

Hoću li biti pozvan/a na rođendane?
Možete li me vidjeti u gradu?
Mogu li otvoreno govoriti o tome koga volim?
Da li me ismijavaju...?

KULTUROLOŠKE RAZLIKE

Uzimaju li moje mišljenje za ozbiljno?
Mogu li istraživati svoj identitet?
Mogu li praktimirati svoju religiju otvoreno?

GEOGRAFSKE PREPREKE

Imam li prijevoz u školu?
Mogu li ići u kino, koncerte..?

Ne mogu, iako mogu!

EKONOMSKE PREPREKE

Mogu li si ovo priuštiti?
Da li mi je ugodno u ovoj odjeći?
Osjećam li da nemam dovoljno novca da sudjelujem u..?

ZDRAVSTVENE PREPREKE

Sprječava li me moje zdravlje da sudjelujem u različitim aktivnostima poput odlaska u školu, na druženja.....?
Imam li sva pomagala/lijekove koji mi trebaju?

OBRAZOVNE PREPREKE

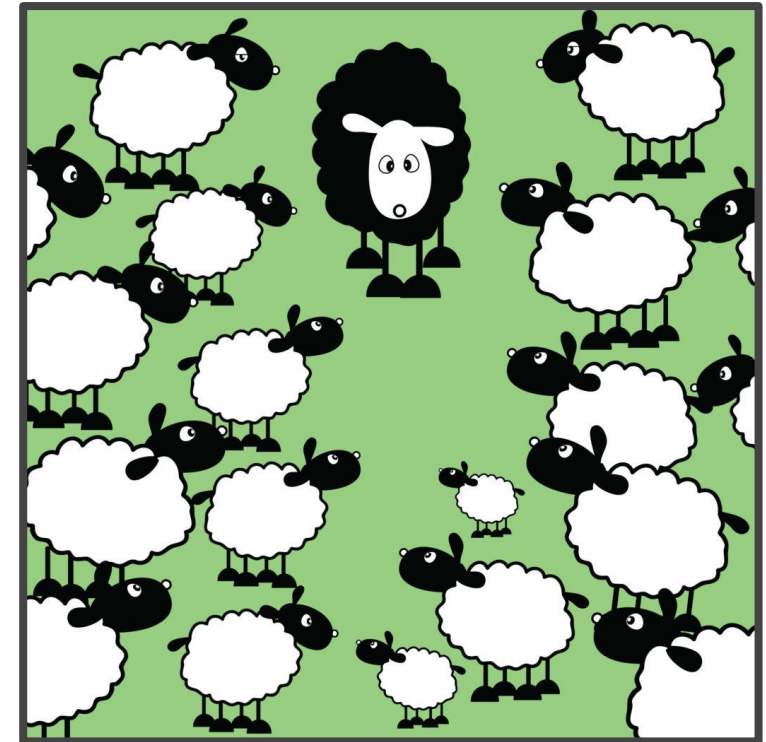
Mogu li pratiti gradivo?
Mogu li izabrati profesiju koja me zanima?
Mogu li pokazati sve što znam? Znam li sve što bi trebao/la znati da donesem odluku?
Znam li se izboriti za svoje mišljenje?

„Socijalna je isključenost **proces** kojim su određeni pojedinci **gurnuti na rub društva i onemogućeno im je puno sudjelovanje** samo uslijed njihova siromaštva, nedostatka temeljnih sposobnosti i prilika za cjeloživotno učenje ili kao rezultat diskriminacije.

Na ovaj se način **udaljavaju od** prilika za rad, mogućnosti za ostvarenje prihoda i obrazovanje, kao i od mreže društvenih aktivnosti i aktivnosti u zajednici.

Nemaju pristup tijelima moći i procesima odlučivanja, te se zbog toga često osjećaju bespomoćni i nesposobni preuzeti kontrolu nad svojim odlukama koje utječu na njihov svakodnevni život.“

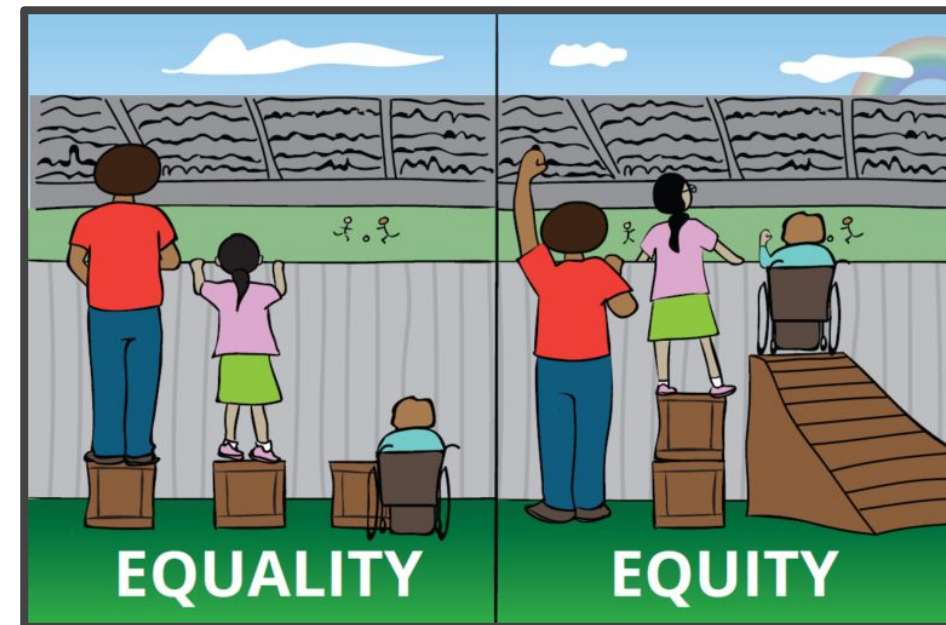
Najosjetljivije skupine u RH:

- Osobe s specifičnim teškoćama (osobe s invaliditetom, osobe s mentalnim problemima, bolesne osobe, lječeni ovisnici)
- Manjinske etničke skupine (Romi, Srbi povratnici..)
- Institucionalizirani dijelovi stanovništva
- LGBTIQ osobe
- Beskućnici
- Žrtve obiteljskog nasilja
- Izbjeglice, prognanici, azilanti
- Dio stanovnika u područjima od posebne državne skrbi
- Osobe s nižim stupnjem obrazovanja (samo s OŠ obrazovanjem, nezavršenom OŠ, mladi koji izlaze iz trogodišnjih škola)
- Osobe s niskim primanjima (nezaposleni, starije osobe bez mirovina, jednoroditeljske obitelji, obitelji s više od dvoje djece...)

IZVORI INFORMACIJA O STANJU LJUDSKIH PRAVA/ISKLJUČENOSTI U RH

- Izvješća pučke pravobraniteljice: <https://ombudsman.hr/hr/izvjesca-hr>
- Ljudska prava u Hrvatskoj: pregled stanja:
<http://www.kucaljudskihprava.hr/wp-content/uploads/2018/03/Ljudska-prava-u-Hrvatskoj-pregled-stanja-u-2017.-godini.pdf>
- UNDP: Neumreženi: Lica socijalne isključenosti u Hrvatskoj, 2006 .:
<http://www.hr.undp.org/content/croatia/hr/home/library/poverty/unplugged.html>
- Kvaliteta života u Hrvatskoj: Regionalne nejednakosti:
http://www.hr.undp.org/content/croatia/hr/home/library/poverty/regional_disparities.html
- Romska svakodnevnica u Hrvatskoj: prepreke i mogućnosti za promjenu:
http://www.hr.undp.org/content/croatia/hr/home/library/poverty/Romska_svakodnevnica.html
- Projekt Socijalna uključenost: http://www.ijf.hr/socijalna_ukljucenost/hr/o-projektu

Uključenost je participativan **proces** koji omogućuje osobama **stjecanje vještina i znanja** i **otvara mogućnosti** potrebne za aktivnu i **ravnopravnu participaciju** u svim sferama društva (druženje s prijateljima, posjetu kinu i klubovima, zapošljavanje.....).

Prilagođeno iz priručnika "Going international"
tiny.cc/goinginternational

SOCIJALNO ISKLJUČENI

OPĆA POPULACIJA

POPULACIJA U RIZIKU

Osnažuju osobe s manje mogućnosti unapređenjem kompetencija:

- kao korisnike
- kao izvoditelje

Transformiraju zajednicu/okruženje u kojem osobe žive kroz:

- edukaciju stručnjaka
- promjenu politika
- senzibilizaciju javnosti
- konkretne promjene u kvartu....

Sustavni,
individualizirani,
postupni pristupi u
ostvarivanju osobnoga
razvojnog plana.

Strategija uključivanja i raznolikosti za Mladi na djelu (E+)

- Lagani i posebno korisni projektni formati
- Dodatna podrška (unaprijed planirani posjet, dodatni voditelji, mentorstvo, jezična podrška)
- Otvorene aplikacije
- Dodatna financijska sredstva (stavke: podrška za inkluziju, izvanredni troškovi)

<https://www.salto-youth.net/rc/inclusion/inclusionstrategy/aboutid/>

Smjernice za projekte inkluzije:

- Uložiti **dodatan napor da se dođe do osoba** s manje mogućnosti
- Osobe s manje mogućnosti su **u centru** (potrebe, participacija, posebno kreiran pristup, podržavajući pristup, socijalna dimenzija, procjena rizika i upravljanje kriznim situacijama)
- **Prihvatanje različitosti** (priprema, miješane/homogene grupe, socijalne i interkulturalne kompetencije, jezična podrška, refleksija, voditelji s manje mogućnosti)
- Korištenje **metoda neformalne edukacije**
- Svijest o **dugoročnom impaktu**
- Cjeloviti pristup, partnerstva i **veze sa svijetom**

The Giraffe and the Elephant - A Modern Fable

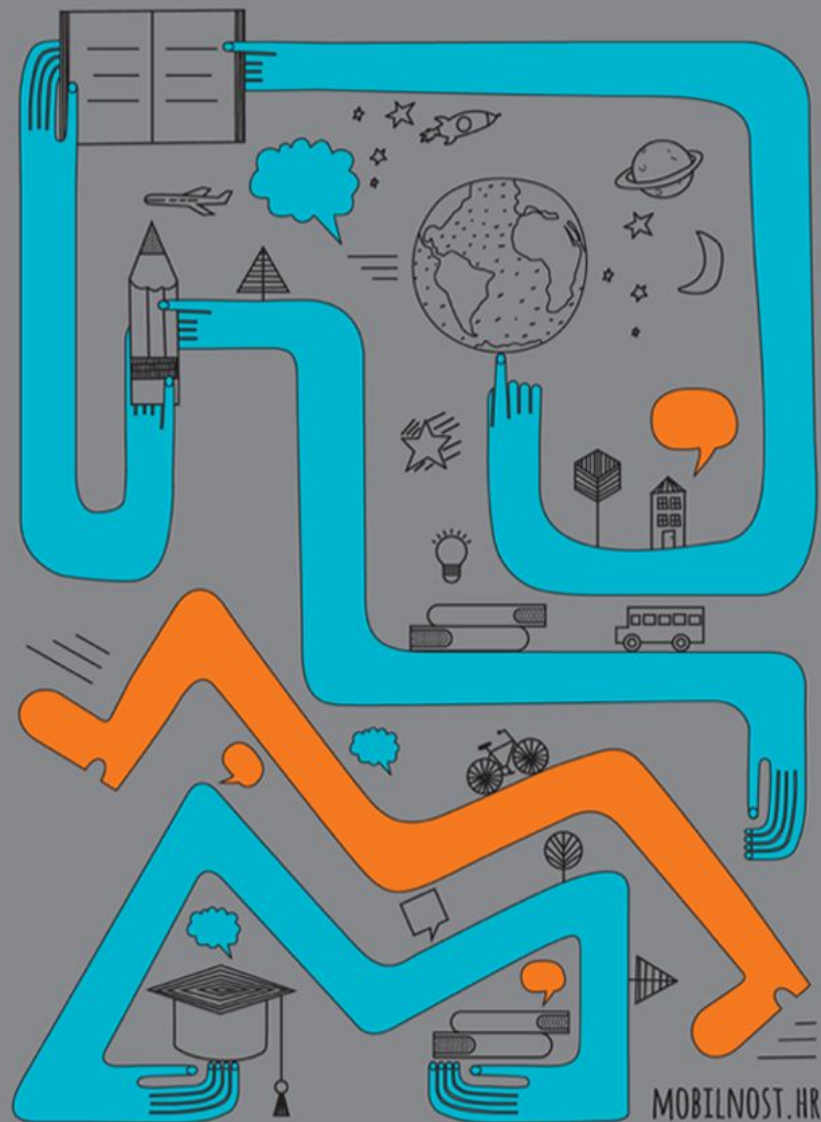
by R. Roosevelt Thomas, Jr.

Ručak
13.30-14.30

TEMATSKI SASTANAK KORISNIKA PROGRAMA ERASMUS+ I EUROPSKE SNAGE SOLIDARNOSTI

“U potrazi za uključivanjem”

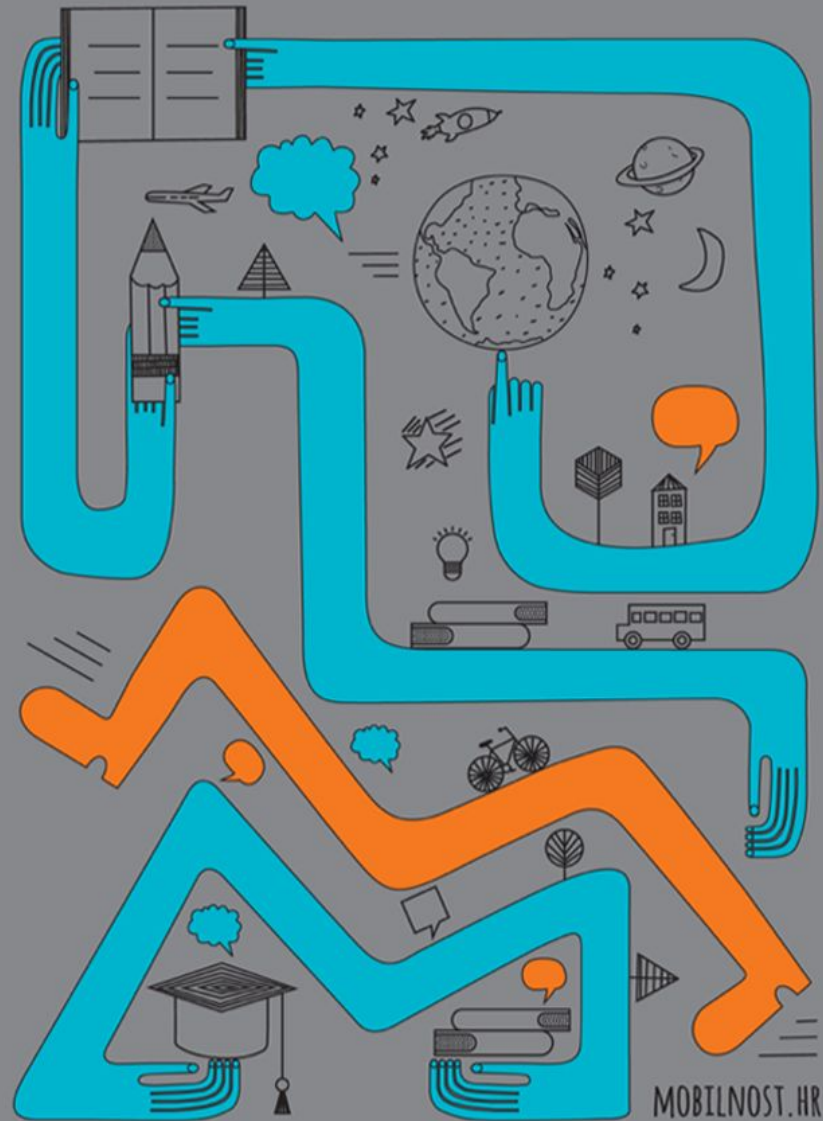
14. studenoga 2019.

TI SI MOJA INSPIRACIJA

Ti si moja inspiracija

TI SI MOJA INSPIRACIJA

Leonida Kifer

“...okovi oko tijela mlade žene isprepliću se sa slobodom njezinog unutarnjeg bića i srca...”

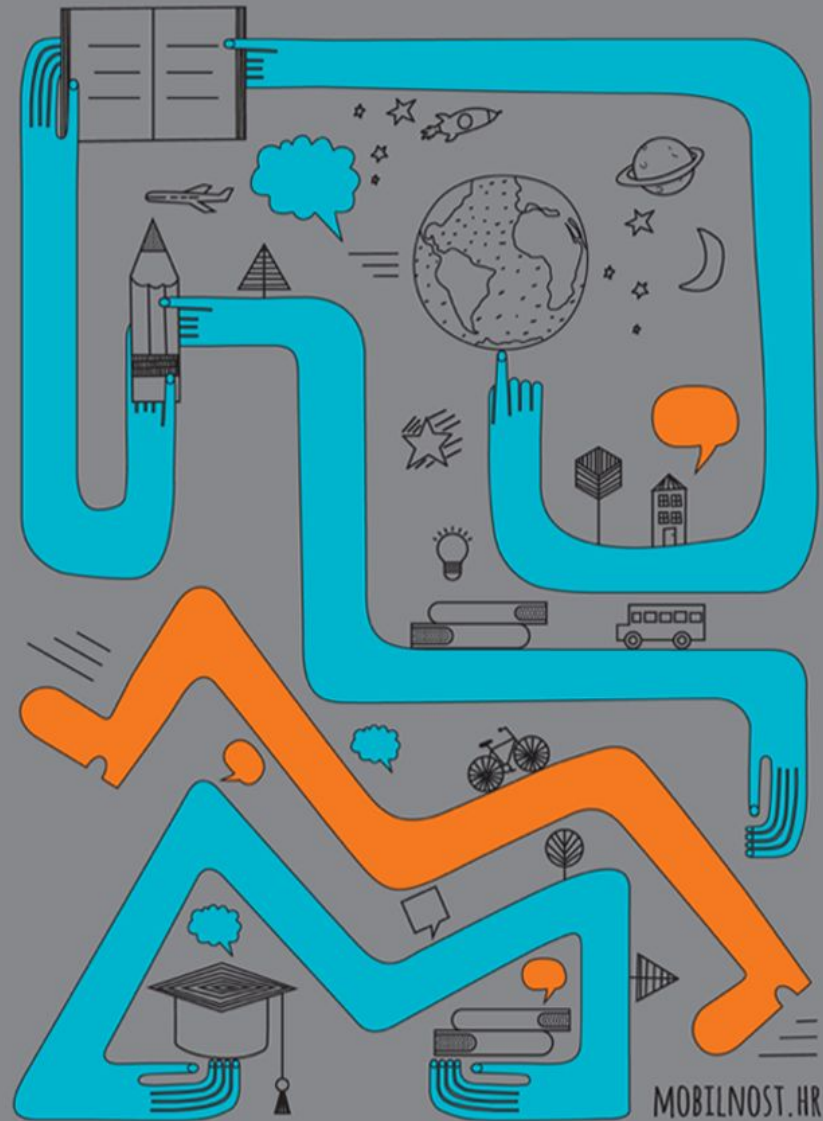

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

TI SI MOJA INSPIRACIJA

Mihovil Španja

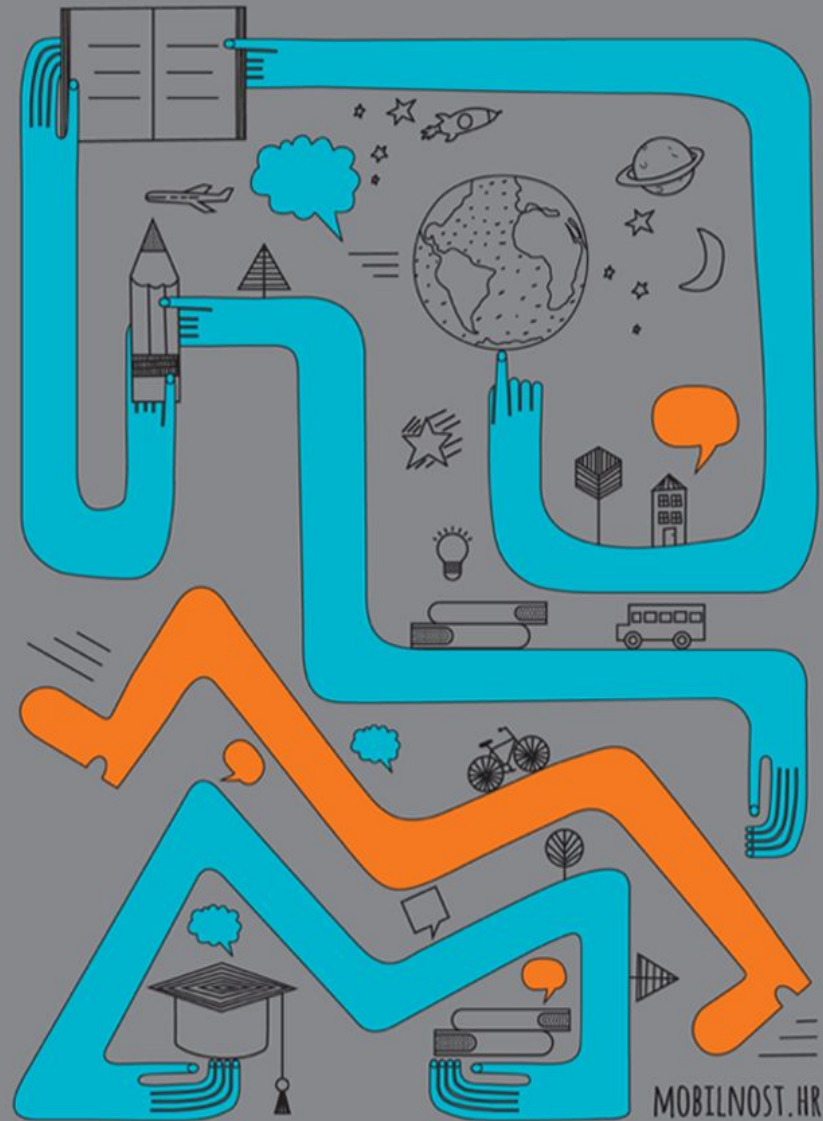
“...čovjek koji se nije skrivao iza svojih ograničenja niti su mu one poslužile kao alibi za neuspjehe..”

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

TI SI MOJA INSPIRACIJA

Henk Persyn

*“...Your power is in your self!
Find it and Discover it!..”*

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Ti si moja inspiracija

Leonida Kifer

Mihovil Španja

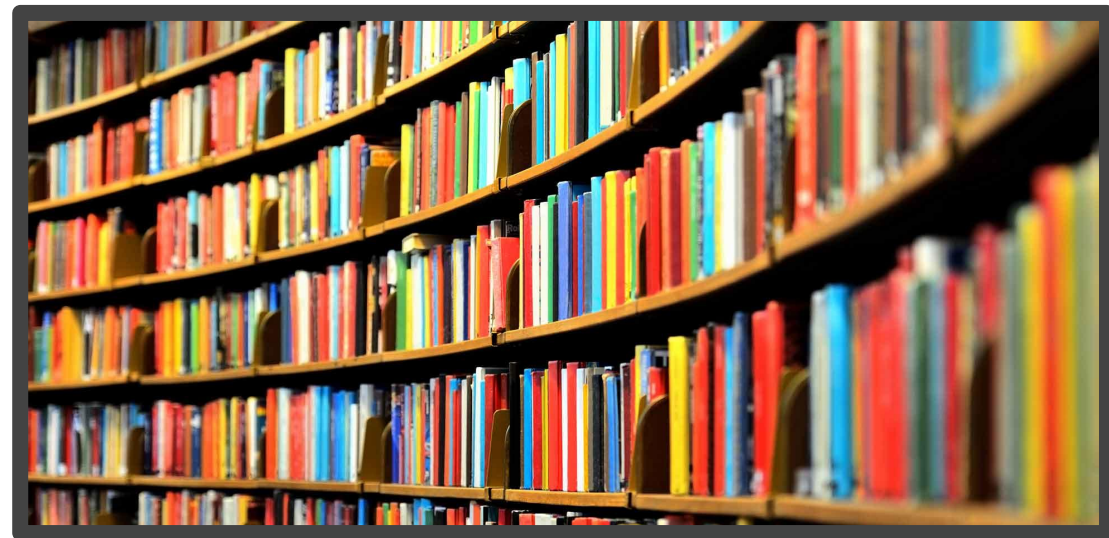

Henk Persyn

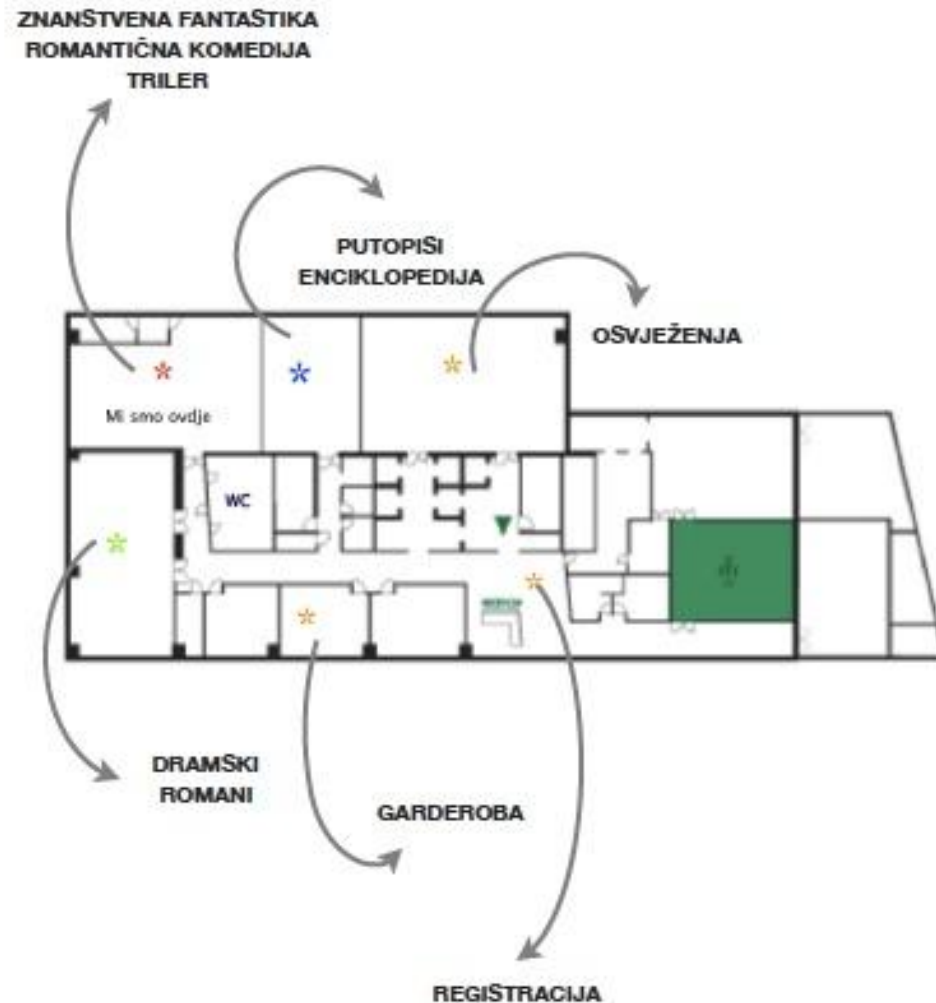

<https://www.youtube.com/watch?v=UzPMMSKfKZQ>

1. **TKO** su osobe s manje mogućnosti koje možete više uključivati u svoje projekte?
2. **ŠTO** još Vi i/ili Vaša organizacija možete činiti kako bi doprinijeli socijalnom uključivanju osoba s manje mogućnosti?
3. **KAKO** uspješno realizirati projekt inkluzije (priprema, provedba, praćenje, prevladavanje prepreka)?

1. **Pogledati** katalog “knjiga” koje se nude
2. **Izabrati** one s kojima imate želju razgovarati (15:50 do 16:45)
3. **Pronaći** na mapi knjižnice gdje je knjiga smještena
4. **Pitati** knjigu što god Vas zanima, a kada saznate sve što ste željeli krenuti dalje do sljedeće knjige

- Što ako je knjiga posuđena?
- Straničnici
- Principi:
  - **RADOZNALOST** - pri istraživanju različitih ideja i perspektiva
  - **OSJETLJIVOST** - na različita životna iskustva i potrebe sudionika
  - **UKLJUČENOST** - u proces vlastitog učenja i u proces učenja drugih

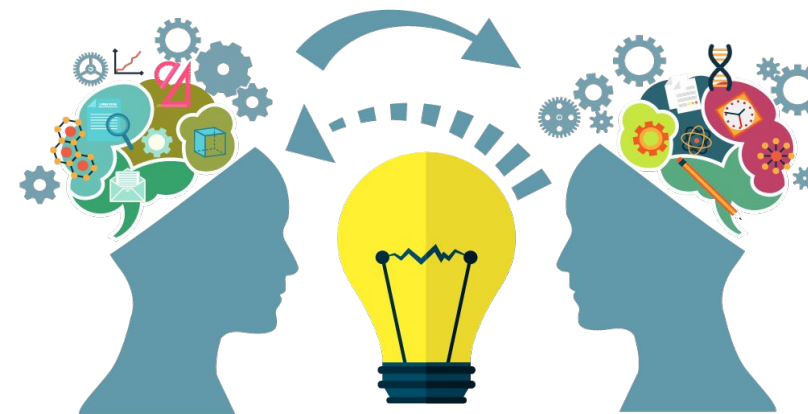

Pauza 15.30-15.50

COFFEE BREAK

- Sjednite u trojke/čtetvorke
- Porazgovarajte o sljedećem:
  - Što Vam je bilo **najzanimljivije** ili **najkorisnije** u “knjižnici”?
  - Što ste važno saznali o tome **KAKO** uspješno realizirati projekt inkluzije?

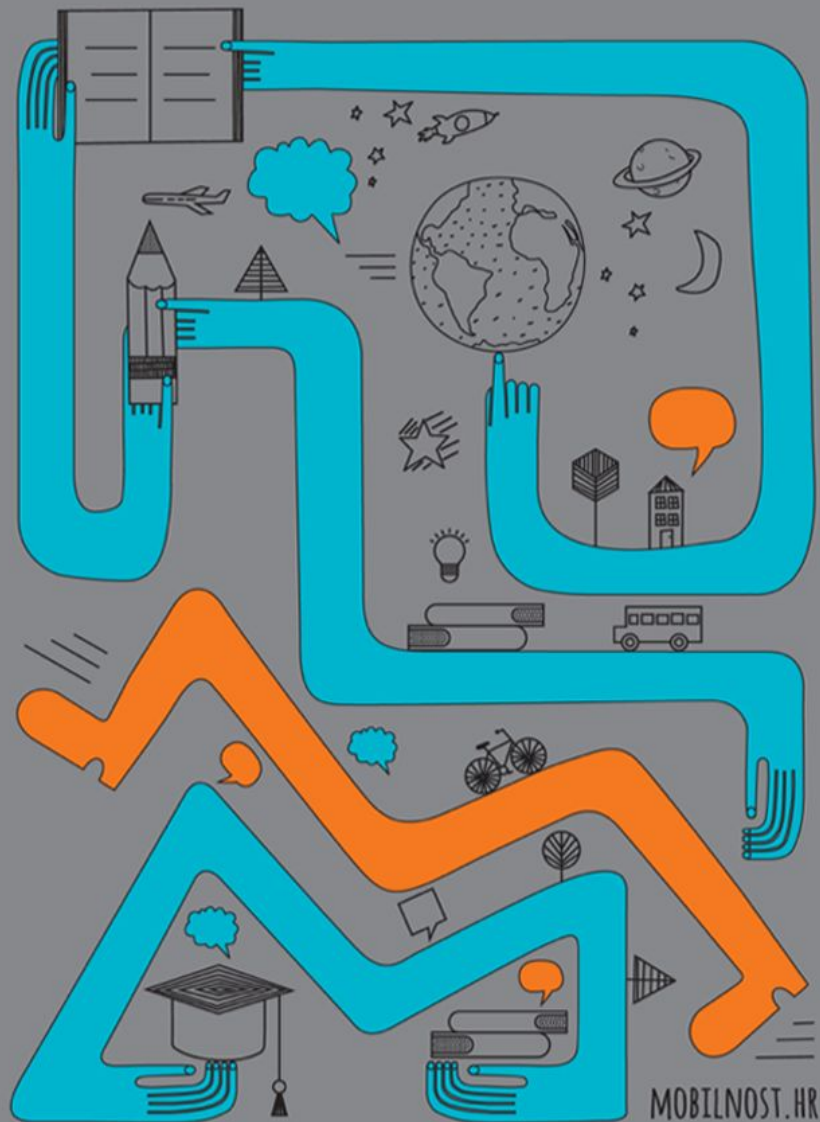

→ **ŠTO** još Vi i/ili Vaša organizacija možete činiti kako bi doprinijeli socijalnom uključivanju osoba s manje mogućnosti?

DOMAĆIGOSTI

“...Želimo da svi oni koju su "gosti" u Hrvatskoj nađu svoje mjesto pod suncem u ovoj zemlji i osjećaju se kao "domaći" ....”

Neka cijeli ovaj svijet

Zelena je livada daleko,
tamo nema rata, nema zla,
nema boli, ni tmine,
tamo nitko ne gine,
to je sretan dio tla.

*....možda jednog dana cijeli svijet
postane zelena livada.*

<https://www.youtube.com/watch?v=xUQu4eJVRKA>

Neka cijeli ovaj svijet

Znam, negdje mjesta ima
na svijetu kojem živimo mi
još negdje sunca ima
gdje postoje još sni

R: Neka cijeli ovaj svijet
još sja u suncu
neka naša Zemlja sva
postane sretna
Neka cijeli ovaj svijet
zove se bajka
zelena i mirisna
cvjetna sva i nevina
livada iz sna

Plam topli negdje tinja
sjaj tople zvijezde seže do nas
još pravih ljudi ima
što vjeruju u spas

R: Neka cijeli ovaj svijet
još sja u suncu
neka naša Zemlja sva
postane sretna
Neka cijeli ovaj svijet
zove se bajka
zelena i mirisna
cvjetna sva i nevina
livada iz sna